

اعتماد به تجربه تاریخی، گام نخست برای حل مشکلات امروز

گفت‌وگو با سید محمد بهشتی*

توصیه من این است که ابتدا مسئله خودمان را شناسایی کنیم و سپس راه‌حلی متناسب با آن پیدا کنیم. البته خیلی خوب است که از تجربیات همه جای دنیا مطلع باشیم، اما در نظر بگیریم که دنیا فقط در غرب متمرکز نیست و دیگر نقاط دنیا هم صاحب تجربیاتی هستند. آیا ما در جریان تجربیاتی که در ژاپن یا چین یا هندوستان اجرا شده هستیم؟ پس بهتر است بنا بر تجربه، مسئله‌شناسی و راه‌حل‌های خودمان اصطلاحی را وضع کنیم. در این صورت، در تغییر و تفسیر خیلی دچار مشکل نمی‌شویم. بگذاریم مشکل ترجمه و فهم برای دیگران باشد. وقتی گفته می‌شود «بازآفرینی شهری»، کسی که کنجکاوی علمی دارد می‌پرسد این اصطلاح ترجمه چه عبارتی است، یعنی معادل‌سازی از بیان مطلب قاصر است. نکته دیگر این است که ما در مواجهه با مسائلمان، سنت‌هایی داشتیم که در دوره معاصر به مرور آن‌ها را ترک کرده‌ایم. جالب این‌جاست که رویکرد امروزین جهان، جهت خود را به بسیاری از همان سنت‌هایی که ما بدان‌ها پایبند بودیم نزدیک کرده است. برای مثال، در کتابی مثل *مرآت القاسان* که با عنوان تاریخ کاشان تصحیح شده و یکی از آخرین کتاب‌هایی است

با توجه به این که شما در شورای سیاست‌گذاری شرکت بازآفرینی شهری ایران حضور دارید و در جریان سیاست‌ها و برنامه‌های مبتنی بر رویکرد بازآفرینی شهری هستید، چه نگاهی به این رویکرد دارید؟

من معمولاً به عنوان کسی که با اصطلاح «بازآفرینی» زاویه دارد شناخته می‌شوم. بنابراین ابتدا مایلم راجع به این زاویه توضیح دهم. در دوره جدید قاعده بر این بوده که رفته‌رفته از کشورهایی که تجربیات تئوریزه شده دارند، اصطلاحاتی را اخذ کنیم که مبین رویکرد یا شیوه مواجهه آن‌ها با سرزمینشان است. این روند با تأخیر که به ۳۰ سال هم می‌رسد، غالباً با درکی غیرجامع پیش رفته است به طوری که حتی کسانی هم که یک اصطلاح مشخص را به کار می‌بردند، درک واحدی از آن نداشتند. گویی هرکس نظر خود را ذیل آن عنوان دنبال می‌کرد، اما فصل مشترک همه راه‌حل‌ها این است که ما خودمان آن‌ها را برای مسائل خودمان نیافته‌ایم و حتی مسئله‌شناسی را هم خود ما انجام نداده‌ایم.

* رئیس پژوهشگاه میراث فرهنگی سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری، عضو شورای سیاست‌گذاری شرکت بازآفرینی شهری ایران